

APATIN és VIDÉKE

KÖZGAZDASÁGI, MŰVELŐDÉSI és TÁRSADALMI HETIKÖZLÖNY.

Apatin und Umgebung

Wochenblatt für Volkswirtschaft, Cultur- und sociale Interessen.

Előfizetési árak: Egész évre 4 frt, félévre 2 frt,
negyedévre 1 frt.
Megjelenik minden szombaton.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Szerkesztő — Redakteur: Bászler István. Apatin, templomtelep 1138 a hová a lapnak szóló pénzküldemények és kéziratok küldendők. — Apatin, Kirchengasse 1138 wohin alle Manuskripte und Gelder zu senden sind.

Pränumerationspreise: ganzjährig 4 fl, halbjährig 2 fl,
vierteljährig 1 fl.
Erscheint jeden Samstag.
Manuskripte werden nicht zurückgestellt.

Apatin kórháza.

Nem ritkán visz ki utunk Apatin két temetője felé. Mindkettőben hivatalan dísz, pompa, nagyzás fog szemünkbe ötleni. A nagy, díszes és drága síremlékek árnyékában azonban jusson eszünkbe a sok fájdalom, szenvedés, lemondás, a miben az itt némán nyugvó holtaknak bőven része volt.

A holtakról gondoskodunk, mert divat, divat a dísz, mert megfelel emberi gőgünknek, emberi hiúságunknak és a modern hivalkodásnak.

Sokan már életükben díszes nyughelyet készítenek maguknak, díszes sírkő árnyékában kívánva aludni az örök álmot.

Mindezen hiúság előtt egy lépéssel azonban még szomorú való, szomorú csalódás ért volna mindnyájunkat, mert míg a holtakról feltűnően gondoskodva van, addig a betegeknek sokszor, de igen sokszor alig valaki viseli lelkiismeretes gondját, úgy hogy sokra nézve a halál nem a sors csapását jelenti, hanem könnyebbülést szerez a szenvedő betegeknek.

Lelkiismeretes ápolás mellett hány beteg került volna sokkal később e szomorúan díszes helyre!

Ha végig sétálunk szépen épült községünk utcáin, elvéve szemünkbe ötlik két, rendkívül fontos humánus jelentőségű felirat, melynek mindkettője szegyenkezve lapul azon jelentéktelen épület, illetve gyámoltalan, régi, elhagyott lakóház fehér falához és ezen két felirat nem más mint: Kórház és Járvány kórház.

Községünk lakóházait tekintve, meggyőződhetünk arról, hogy az élők nagyon is gondoskodnak, legalább látszólag, kényelmükről mindaddig, míg a teremtő jó egészséggel áldja meg őket. Azonban betekintve egy oly házba, hol valami nagyobb, tehetetlenebb beteg fekszik, ily helyen látni fogjuk, hogy a szép nagy ház, daczára külső díszének és nagyságának mennyire alkalmatlan tartózkodási helye egy nagy betegnek.

Egy kisebb lakóház, a melyben alig van egy lakószobánál több rendes lakosztály, már valóságos kinzó kamarájává válik úgy a betegnek mint az egészségeseeknek.

A betegnek nincs rendes ápolója, rendes felügyelete. A háziak, különösen, ha vagyontalanabbak, keveset utána néznek, a beteg néha napokig magára van hagyatva s ha saját baja javulásnak is indulna, úgy a magányoly nyomasztólag hat rá, hogy a kedélye elborul s baja roszabbodásnak indul, míg végre megöli.

Nem jobb a gazdag nagy betegek sorsa sem. Ezek is elhagyatva, naphosszat elhagyatva, minden felügyelet nélkül fekszenek ágyaikban, mert hozzátartozóik csakis a legszükségesebb és legsürgősebb esetben vannak szolgálatára, míg máskor ezek is munkájuk után néznek.

Az illető szakértők tudnának számot adni arról, hogy hány beteg részeseül magánháznál szakszerű ápolásban, hányak tápláléka felel meg az orvosi követelményeknek? Különösen a tisztaság az, mely tekintetében a magán-

házaknál ápolott betegek körül a legtöbb és legnyomósabb kifogás tehető. Ha a házkörüli tisztaság máskor még annyi figyelemben is részesül, a beteg körül legtöbb házban el van hanyagolva, nem ugyan hanyagságból, vagy készakarattól, hanem tudatlanságból.

Mit szóljunk most a szegényebb sorsú betegekről a kik különben is küzdve birják egészséges korukban is megszerezni mindennapi táplálékukat? — Ezek sokszor szánandó állapotban töltik, sokszor egy munkás, de szerencsétlen élet alkonyán végperceiket. Jobb szívű szomszédaiik ugyan juttatnak egy egy jobb ételt vagy italt számukra, de ezen kívül hol van az egészség helyreállításának legfőbb követelménye: a tisztaság.

Számandó állapotban fekszenek nyomorult fekhelyeiken, rongyos, szakadozott, mocskos ruházatban, bűzös levegőjű szobácskában.

Ezen elhagyott szerencsétlenekkel ezenkívül az éjjelt együtt töltik a család többi, még egészséges tagjai, hogy minő következményekkel, azt minden józan eszű ember belátja. Végre az ilyen nagy betegek felett megakad a szájalom, kezdődik az egészségesek részvéttlensége, míg érvényre jut azok közönye.

Ettől a pillanattól a beteg terhe lesz a családnak, minek azok tagjai igen gyakran a beteg füle hallatára is kifejezést adnak. Az ilyen körülmények között sinylődő szerencsétlen kétszeresen beteg, terhére lesz önönmaganak s a helyett hogy környezetének jelenléte felvidítaná némileg, még bete-

gebbé teszi

Mit szóljunk azokról, kiket a sors Apatinba hozott, mint különféle alkalmazottakat? Kik mint irnokok, segédek, vagy bármi czélből helyben dolgoznak. Ezekről legtöbbször rendesen beszélik a kórházi költségeket, s ha megbetegednek, ilyenkor szeretteiktől távol, kórháznak nevezett régi, rothadt falú, korhadt padlójú bűzös odúban, igen kezdetleges ápolás alkalmazása és nehézkos felügyelet mellett kell életüknek legszomorúbb napjait átélniök

Vagy mit szóljunk egyes szerencsétlenségek felmerülésénél, mikor egyesek a közjósálgatásban betegednek meg, mikor a sikeres gyógyulás csakis a kórházban, de jól berendezett modern kórházban tétélezhető fel.

Nehezebb operációk a magánházakban ritkán vehetők elő sikeresen.

Ha már maga a műtét véghezvihető is volna a magánházaknál, s ezzel vége volna már az eljárásnak, úgy nem igen volna észrevehető a kórháznak ez irányú hiánya. Csak így a műtét csak kezdete a végleges jobbulásnak, mert csak ezután kell a beteget mindenmű károsnál károsabb behatásoktól óvni, a mi csakis egy jól berendezett, modern kórházban történhetik meg.

Itt vannak azután gyógyíthatlan betegeink; ezek egyenesen a kórházakra vannak utalva, mert csakis itt nyerhetnének a sorstól mélyen sujtott végső napjaikban a rendes bánásmódban és rendes táplálkozásban némű enyhülést.

Mindezekből látjuk, hogy oly nagy községnek egyenesen szegényére válik a két régi, rozszant, korhadt anyagú, kiérdemült parasztház, mit szomorú tréfa mellett kórháznak neveznek, mert ezekben sem tiszta levegője, sem pedig rendes ápolása a betegnek nem lehet. Ilyen helyeken a fölügyelet rendkívül meg van nehezítve, így a betegek nem ritkán az ápolók szeszélyének vannak kitéve. Hát még az ápolók! ezek maguk is öregek, beteges asszonyok, a kiknek szintén első sorban ápolásra van szükségük.

Hiszen a pénz már rég idő óta kézszen fekszik, a kórház kivitele pedig évről évre késik; no de éljünk azon reményben, hogy az a közel jövőben felépül

De önként felmerül azon kérdés milyen berendezésű legyen az emelen-

dő kórház?

Itt azt hisszük, könnyű lesz annak kivitele; van a vidéken kórház elég, ezeket kell első sorban tanulmányozni, berendezésükből átvenni azt, a mi jó, czélszerű és elvetni mindazt, a mi elvetendő.

Nem szabad azon feltételből kiindulni, hogy a kórház legyen a szegény, elhagyatott betegeknek asiluma, hanem igenis legyen az olyan berendezésű, hogy bármely beteg, legyen az jobb módú vagy szegényebb, az szívesen ápolassa magát ott, mint az erre a célra leginkább hivatott helyen.

A szerencsétlen élőhalottakat sem szabad figyelmen kívül hagyni; ezek számára mindig legyen egy szakasz, a hol övéi nyugodtan bizhatják az ilyen beteget az ápolók felügyeletére.

Igen czélszerű a kórházat úgy építeni, hogy a község szegény, ügyefogyott és keresetképtelen tagjai is annak szomszédságában leljenek otthonukra; az ilyen berendezést a finanziaális tekintetek is indokolják.

A jól berendezett kórház valódi áldás lesz a betegekre, a szegényház pedig azokra, kik végső napjaikat ott kénytelenek tölteni.

Ha az eddigi alapítvány nem volna elegendő annak teljes felépítésére, úgy emberelje meg magát a község, és ne sajnáljon néhány ezerest e humanus célra fordítani; mert ha gondoskodva van az élőkéről és holtakról, gondoskodjunk most már azokról is, a kik legjobban szorulnak gondoskodásunkra — tehetetlen, ügyefogyott, szegény szenvedő felebarátainkról

..... s.

Das Spital Apatin's.

Unser Weg führt uns so manchmal in unsere zwei Friedhöfe. In beiden fällt uns die zwecklose Zier, der Pomp, ja oft die Großtuererei ins Auge. Beim Anblicke der großen, prächtigen, teuern Grabdenkmäler jedoch mögen wir uns der vielen Schmerzen, der Leiden und der Entfugungen erinnern, welche den hier Ruhenden zu Teil geworden.

Für die Verstorbenen wird gesorgt, weil es Mode ist, weil die Pracht Mode ist, weil dieselbe der menschlichen Eitelkeit, der modernen Pralsucht entspricht. Viele bereiten sich schon bei Lebzeiten eine prächtige Ruhestätte, weil sie im Schatten eines

prächtigen Grabsteines den ewigen Schlaf zu schlafen wünschen.

Und wenn wir von all dieser Eitelkeit nur einige Schritte rückwärts gehen würden, so würde uns eine traurige Enttäuschung zu Teil; denn während für die Todten auffällig gesorgt ist, finden viele, ja sehr viele Kranke kaum Jemand, der sie gewissenhaft pflegt, weshalb vielen von ihnen der Tod nicht ein Schmerz, sondern vielmehr Erlösung von den Leiden bedeutet. Wie viele von ihnen wären bei gewissenhafter, sorgfältiger Pflege viel später an diesen prachtvollen Ort gelangt!

Wenn wir die schön gebauten Gassen unserer Gemeinde entlang gehen, fallen uns an gewissen Plätzen zwei Aufschriften ins Auge, welche eine sehr wichtige menschenfreundliche Bedeutung haben, welche aber — sich schämend — an dem weißen Mauern unansehnlicher, alter, verlassener Wohnhäuser sich verstecken möchten. Es sind dies die Aufschriften: „Spital“, und „Epidemie-Spital“.

Wenn wir die Wohnhäuser in unserer Gemeinde betrachten, kommen wir zu der Überzeugung, daß die Lebenden recht gut — wenigstens scheinbar — für ihre Bequemlichkeit sorgen, wenigstens so lange, als der Schöpfer sie mit guter Gesundheit segnet. Wenn wir aber in ein Haus hineintreten, in welchem ein hilfloser Schwerkranker liegt, dann können wir sehen, wie unzureichend selbst ein solches Haus als Aufenthaltsort eines solchen Schwerkranken ist, trotz seiner Größe und äußeren Pracht. Ein kleines Wohnhaus aber, in welchem kaum mehr als ein Wohnzimmer ist, wird nicht nur dem Kranken, sondern auch den Gesunden zur wahren Folterkammer.

Der Kranke hat keine regelmäßige Pflege, keine richtige Aufsicht; die Angehörigen, besonders wenn sie arm sind, müssen dem Verdienste nachgehen, der Kranke ist oft tagelang sich selbst überlassen, und wenn seine Krankheit auch im Nachlassen begriffen ist, so wirkt wieder die Einsamkeit so niederdrückend auf denselben, daß sein Gemüt sich verdüstert, sein Übel sich verschlimmert und ihn endlich doch ins Grab bringt.

Und selbst das Los vieler vermöglicher Kranker ist auch kein besseres. Auch diese liegen oft Tage hindurch verlassen, ohne Aufsicht in ihren Betten, weil auch ihre Angehörigen nur in den allerdringendsten Fällen bei ihnen sind, sonst aber ebenfalls ihrer Arbeit nachgehen.

Die betreffenden Fachmänner könnten darüber Aufschluß geben, wie viele in Pri-

vathäusern gepflegte Kranke eine zweckmäßige Pflege und Nahrung erhalten. Besonders aber ist es die Reinlichkeit, welche, welche vieles zu wünschen übrig läßt. Und wenn auch die Reinlichkeit sonst als musterhaft anerkannt werden muß, so ist sie gerade in der Umgebung des Kranken vernachlässigt, zwar nicht aus Nachlässigkeit, sondern aus Unwissenheit.

Was sollen wir aber erst von jenen ärmeren Kranken sagen, die selbst in gesundem Zustande nur mit der größten Anstrengung ihre tägliche Nahrung erwerben können? diese verbringen oft die letzten Tage eines vielleicht arbeitsamen, aber unglücklichen Lebens in wirklich bedauerndem Zustande. Ihre gutherzigeren Nachbarn lassen ihnen zwar hier und da eine bessere Speise oder Getränk zukommen; wo aber bleibt das zur Genesung allernotwendigste Erfordernis, die Reinlichkeit? Sie liegen in bedauerndem Zustande auf ihren armseligen Lagern, in zerissenen, schmutzigen Kleidern, in einer unreinen, verdorbenen Luft.

Und außerdem verbringen die Angehörigen solcher Bedauernden die Nacht mit ihnen in einem und demselben Zimmer; welche Folgen hieraus entstehen, kann sich jeder vernünftige Mensch leicht vorstellen. Zuletzt übergeht das Mitleid der Nächsten solcher Unglücklichen in Gleichgültigkeit, und diese Armen bleiben ihrem traurigen Schicksale überlassen.

Von diesem Augenblicke an wird der Kranke seiner Familie zur Last, was derselbe oft mit eigenen Ohren hören muß. Ein unter solchen Verhältnissen sich befindender Kranker ist doppelt elend; er wird sich selbst zur Last, und anstatt daß die Gegenwart seiner Angehörigen ihm einige Erheiterung verschafft, macht dieselbe ihn noch kranker.

Und wie steht es erst mit jenen Fremden, welche ihr Schicksal als verschiedene Angestellte nach Apatin brachte, welche als Gehilfen, Schreiber oder als wie immer Beschäftigte hier arbeiten? diese haben ihre Spitalstaxe zu zahlen, und werden — fern von ihren Lieben — in dem sogenannten „Spital“ d. h. in einem engen, ungesunden Hause einer ungenügenden Pflege und Aufsicht überlassen, wo sie die kümmerlichsten Tage ihres Lebens verbringen.

Oder was sollen wir von jenen Unglücklichen sagen, welche durch plötzliche Unglücksfälle erkrankten, wo eine erfolgreiche Heilung nur in einem zweckmäßig eingerichteten Spital vorausgesetzt werden

kann. Größere Operationen können in Privathäusern selten mit gutem Erfolg durchgeführt werden. Wenn eine größere Operation in Privathäusern auch durchgeführt werden könnte, und hiermit die ganze Kur beendet wäre, so wäre der Mangel eines Spitales nicht so fühlbar. Mit der Operation ist jedoch gewöhnlich erst der Anfang zur Besserung gemacht, und nach dieser ist der Kranke erst recht vor allen schädlichen Einflüssen zu bewahren, was aber nur in einem gut eingerichteten, modernen Spital vollkommen erreicht werden kann.

Ferner gibt es unheilbare Kranke, welche direkt auf das Spital angewiesen sind, weil diese, durch das Schicksal so schwer Betroffenen in ihren letzten Tagen nur hier eine zweckmäßige Behandlung und Pflege erhalten können.

Aus dem bisher Gesagten folgt, daß die zwei „Spital“ gespotteten alten, baufälligen, ausgedienten Bauernhäuser, einer so großen Gemeinde nur zur Schande gereichen; denn in denselben haben die Kranken weder reine Luft, noch regelmäßige Pflege. Auch ist hier die Aufsicht sehr erschwert, und daher die Kranken nicht selten den Launen der Pfleger ausgesetzt. Und nun erst die Pfleger! Diese sind alte, gebrechliche, kränkliche Weiber, welche in erster Reihe selbst der Pflege bedürftig wären.

Das Geld zum Baue des Spitales ist schon seit Jahren vorhanden, und doch wird der Bau desselben von Jahr zu Jahr verschoben. Wir wollen jedoch hoffen, daß dies nun in nächster Zeit durchgeführt wird.

Nun aber taucht die Frage auf, wie das zu erbauende Spital zu erbauen und einzurichten wäre? Nun, diese Frage wäre — glauben wir — leicht zu lösen. Gibt es doch schon genug Spitäler. Man hätte also vor Allem die schon bestehenden zu studieren, und aus deren Anordnung und Einrichtung das Nützliche und Nötige zu übernehmen, das Anzweckmäßige und Unnütze aber wegzulassen.

Nun darf man aber hierbei nicht von der irrigen Voraussetzung ausgehen, daß das Spital bloß der Zufluchtsort der armen, verlassenen Kranken werde; vielmehr soll dasselbe so angeordnet und eingerichtet werden, daß jeder Kranke, sei er nun arm oder wohlhabend, sich daselbst gerne in Pflege und Behandlung begibt in der Überzeugung, daß dies der hierzu am besten berufenen Ort sei.

Auch dürfen wir hier der lebendig Begrabenen nicht vergessen; auch für diese werde eine Abteilung errichtet, in welcher

dieselben eine Pflege und Aufsicht genießen, welche ihren Angehörigen vollständige Beruhigung zu bieten im Stande ist.

Auch ist es sehr zweckentsprechend, das Spital so zu bauen, daß die verlassenen, erwerbsunfähigen Armen der Gemeinde in dessen nächster Nähe ihr Heim haben; eine derartige Anordnung ist auch aus finanziellen Gründen vorteilhaft.

Ein gut eingerichtetes Spital wird zum wahren Segen für die Kranken, das Armenhaus aber für diejenigen, welche gezwungen sind, ihr Lebensende dort zu verbringen.

Und wenn das schon vorhandene Kapital zum Aufbaue des Spitales und Armenhauses nicht genügen sollte, so möge der Gemeinde nicht leid sein, einige Tausender diesem wahrhaft menschenfreundlichen Zwecke zum Opfer zu bringen; denn wenn schon für die Lebenden und Todten gesorgt ist, so sorgen wir endlich einmal auch für jene, welche dieser Sorge am meisten bedürftig sind — für unsere hilflosen, verlassenen, armen, leidenden Mitmenschen!

... . s

Gewerbeangelegenheit.

IV. Landes-Gewerbe-Corporationen-Congreß. (Schluß.)

11. Punkt. Angelegenheit der Sträflingsarbeiten.

Referent Girschfeld Lajosch aus Klausenburg.

Referent trägt dem Congresse Folgendes vor.

Laut Beschluß des III. Landes-Congresses der Gewerbe-Corporationen wurde betreffs Regelung des Sträflingsgewerbes eine separate Eingabe an den Herrn Handelsminister gerichtet, aber zu unserem größten Bedauern blieb dieß nur eine Eingabe, und zum gerechten Zorne des ungarischen Gewerbebestandes wurde selbe nie eingehend behandelt.

Dieß muß auch aus dem gefolgert werden, da seit dem mischfolger Congresse das Sträflingsgewerbe nicht nur nicht eingestellt wurde, sondern, daß einzelne Gewerbebezüge sogar gefördert und somit viel mehr konkurrenzfähiger gemacht wurden.

Damit es mir möglich sei die Frage gehörig zu beleuchten, beantragte ich in der im laufenden Jahre am 4. August abgehaltenen ordentlichen Ausschusssitzung der Klausenburger Corporationen, die Vorsteherung möge zur Besichtigung der famoschujvárer und nagymeder Zuchthäuser, so wie der klausenburger Besserungs-Anstalt und der im dortigen Gefängnisse eingerichteten Werkstätten und gewerblichen Einrichtungen eine mehrgliedrige Deputation entsenden, daß ich den gemachten Erfahrungen gemäß dem Congresse meinen Vertrag halte.

Damit wir in die erwähnten Zucht- und Strafhäuser gelangen können, richteten wir im Wege der klausenburger Handelskammer an den Justizminister ein Gesuch, unsere Bitte eingehend motivierend.

Wie sehr die ung. Regierung diesen ihren Schatz fürchtet, charakterisiert am besten das, daß ihr nicht im geringsten einfiel, diese Zucht- und Strafhäuser durch solche Personen besichtigen zu lassen, denen es nothwendig wäre in ihrem eigenen Interesse selbe zu besichtigen.

Wenn das Sträflingsgewerbe das Handwerkerthum schädigt, so müssen diese Gewerbezweige ohne Aufschub in den Zucht- und Strafhäuser eingestellt werden!

Wenn aber Selbe nicht so eingerichtet sind, wie dieß die interessierten Gewerbetreibenden behaupten, müssen unbedingt solche Personen Einlaß erhalten, welche Grund der dort gemachten Erfahrungen ihre Gewerbenossen beruhigen können, daß das Sträflingsgewerbe für sie nicht schädlich ist. Diese Prinzipien veranlaßten mich, mit mehreren Genossen, den Eintritt zu verlangen — zum Bedauern hat der Herr Justizminister hiezu die Erlaubniß bis heute noch nicht gegeben.

Zur Beleuchtung der durch das Sträflingsgewerbe verursachten Übel bin ich also genöthigt grund des Gehörten Folgendes vorzutragen:

In dem famoschujvarer Landes Zuchthause wird außer der Teppich Weberei, das Herstellen der Fußbekleidung in solch großem Maßstabe getrieben, daß heute in der Stadt schon Niemand mehr von den bürgerlichen Schuftern und Csismenmachern arbeiten läßt, sondern ausschließlich im Zuchthause. Somit ist die Existenz sämtlicher Gewerbetreibenden der Stadt gefährdet.

In Nagy-Enyed ist durch eine Actiengesellschaft eine Schlosser Werkstätte eingerichtet, in welcher 200 Sträflinge beschäftigt werden, durch welche allerlei Schlosserarbeiten hergestellt werden. Diese ist mit 15—20 verschiedenen Maschinen eingerichtet, zum Triebe der Maschinen gibt das Zuchthaus die nöthige Dampfraft, welche zur Heizung und Herstellung des nöthigen elektrischen Lichtes nöthig ist.

Sodan finden wir dort eine Möbeltischler-Werkstätte, in welcher laut Vertrag 60 Sträflinge arbeiten müssen, welche ausschließlich durch Handarbeit allerlei Zimmereinrichtungen herstellen. Der Pächter der Weberwerkstätte verursacht der Weber-Hausindustrie arge Konkurrenz, da dieser die Erzeugnisse durch hecker Frauen als hecker Hausindustrie von Haus zu Haus tragend verkaufen läßt. Das Schneider und Schuster Geschäft wird ganz häuslich betrieben, und finden je 20—20 Sträflinge beständig Beschäftigung. Jeder Auftrag wird entgegengenommen.

Im großen werden die Teppiche und Leinwand hergestellt, welche ein starker Erwerbszweig der dortigen Bevölkerung sind, — und werden auf Wochenmärkten feilgeboten. Außerdem hat das Zuchthaus eine häuslich eingerichtete Tischler und Schlosserwerkstätte, in welcher ausschließlich die Bedürfnisse des Militärs hergestellt werden.

800 Sträflinge sind dort plaziert, und diese machen dem siebenbürgischen Gewerbebestande arge Konkurrenz. Der größte Theil der Sträflinge, welche vielleicht Landleute oder Dienstbote waren, eignen sich in einigen Jahren die Kenntniß des Gewerbes an werden beim Verlassen des Gefängnisses mit dem nöthigen Werkzeuge versehen, erhalten noch 50—60 fl. Baargeld, und so beginnen sie Gewerbetreibend zu werden und nehmen in der Gesellschaft einen Platz ein, der ihnen nicht gebührt.

Wie billige Arbeitskraft die Pächter, welche

die Werkstätte pachten, erhalten, will ich mit Folgendem beleuchten. Für einen Sträfling zahlen sie die ersten 6 Monate 15 sodan später 20—25 Kreuzer! Die Räumlichkeiten, Dampfraft, Heizung und Beleuchtung bekommen sie unentgeltlich! Somit kann man sich leicht vorstellen, wie billig die Pächter arbeiten lassen können.

Nach dem Angeführten möge der Congress beschlußweise Folgendes aussagen:

1. Daß er die arge Hebung der Konkurrenzfähigkeit des Sträflingsgewerbes dem Kleingewerbe vis-a-vis entschieden als schädlich haltet.

2. Es möge die ungarische Regierung betreff Einstellung dessen ersucht werden, ferner sei an den ung. Landtag ein Memorandum einzureichen, in welchem um gesetzliche Verfügung zu bitten sei, daß

3. in den Zucht- und Sträflingshäusern das Treiben sämtlicher Gewerbezweige eingestellt werde.

4. Daß die Arbeitskraft der Sträflinge bei gewerblichen Unternehmungen nicht gepachtet werden kann, so auch sollen die Räumlichkeiten der Zuchthäuser und Gefängnisse für gewerbliche Plätze, durch Unternehmer nicht pachtbar sein.

5. Soll in den Zuchthäusern nur so viel Gewerbe zu treiben erlaubt sein, als zur Bekleidung der Sträflinge erforderlich, oder aber nur solche Artikel hergestellt werden können, welche wir vom Auslande zu beziehen genöthigt sind.

6. Sei eine Verfügung zu treffen, daß entweder die Kreis-Gewerbeinspektoren, oder die Vorsteher der Gewerbe-Corporationen die Arbeitslokalitäten der Zuchthäuser betreff Controllirung zu jeder Zeit besichtigen können.

Nachdem mehrere Redner zum Gegenstande sprachen, wurden die Anträge des Referenten angenommen mit dem, daß die Centralleitung wegen Abhilfe sich an den ung. Landtag wende.

12. Punkt Arbeitsvermittlung und Errichtung von Herbergen. Referent Lugar Ignaz aus Miskolcz.

Referent beantragt, es möge der Congress aussagen:

1. Die allgemeine Regelung der Arbeitsvermittlung ist im Interesse so der Arbeitsgeber als des Hilfspersonales dringend nothwendig.

2. Haltet er die Arbeitsvermittlung als Aufgabe der Gewerbecorporationen und die Regelung haltet er durch die Corporationen ausführbar, weshalb auch

3. jede Gewerbe-Corporation die Arbeitsvermittlung im Amtswege durch sein eigenes Personal vollziehen lassen soll, und nehme seinen diesbezüglichen Beschluß in die Statuten auf; die Mitwirkung des Hilfspersonales, um die Arbeitsvermittlung herum, sei in Anspruch zu nehmen und zu sichern.

4. seien durch jene Corporationen Herbergen zu errichten und zu erhalten, wo die Inanspruchnahme entsprechend ist, und wo die hierauf verwendeten materialien Opfer theilweise retour gelangen.

5. Zur Einstellung der Winkelherbergen und deren Mißbräuche sei mit gesetzlicher Kraft gemeinsam vorzugehen.

Zum Gegenstande sprachen 6 Redner; hierauf wurden die Anträge des Referenten angenommen.

13 Punkt. Portofreiheit der Gewerbe-Corporationen. Referent Sárkány Ferencz aus Budapest.

Referent erwähnt, daß die Gewerbecorporationen bis heute bei ihren Correspondenzen nur dann Portofreiheit genießen, wenn sie mit Amtencorrespondieren; da sich die Corporationen dießbezüglich fortwährend beklagen, indem es ferner wahrlich auch ein Unrecht ist, ihnen die Portofreiheit in allen amtlichen Funktionen vorgegenommenen Correspondenzen zu gewähren — da ihr schriftlicher Verkehr auch mit Einzelnen immer amtlich ist — so ist es doch nur ein gerechtes Verlangen, daß ihre briefliche Correspondenz als auch sonstige Sendungen portofrei seien.

In anbetracht dessen, möge der Congress aus sagen, daß den Gewerbe-Corporationen die Portofreiheit nicht nur bei der Correspondenz mit den Behörden, sondern bei jeder amtlichen Funktion zu gewähren sei. Der Antrag des Referenten wurde einstimmig angenommen.

14. Nach Verhandlung verschiedener Anträge, der Wahl der Centralleitung auf die Dauer von 3 Jahren, wurde der Congress unter stürmischen Cljes geschlossen.

Da besonders einzelne der verhandelten Punkte von enormer Wichtigkeit sind, die gefassten Beschlüsse aber nur ein gerechtes Verlangen des arg gedrückten Gewerbebestandes sind — so geben wir uns angenehmen Hoffnung hin, daß die ung. Regierung den gerechten und billigen Wünschen des Congresses Rechnung tragend, — im Sinne der gefassten Beschlüsse rasche Hilfe bieten wird.

Sollte der Congress den erwünschten Erfolg erhalten, so gibt die ungarische Regierung dem vaterländischen Kleingewerbe zum Millennium ein unvergeßliches Geschenk, für welches der ungarische Gewerbebestand im 2. Millennium sich nicht undankbar zeigen wird. —

Landwirtschaftliche Abendschulen.

In der letzten Nummer unseres Blattes haben wir von der Wichtigkeit dieser Schulen gesprochen, welche der südung. landwirtschaftliche Bauernverein in allen Ortsvereinen schon in's Leben gerufen hat.

Wie wichtig diese Schulen sind sieht ein jeder Mensch leicht ein, der nur etwas über die Fortbildung des Landwirthes nachdenkt.

Die Aufgabe der Schule ist aber nicht nur die Zöglinge in die Wissenschaft einzuweihen, sondern sie auch zu braven und an Ordnung gewöhnten Bürgern heranzubilden. Was nützt es dem Menschen, wenn er Alles im kleinen Finger hat, aber seiner Ausgelassenheit und Boshaftigkeit wegen dem gesellschaftlichen Leben gar nichts leisten kann? Ein solcher Mensch ist für das sociale Leben verloren und kann höchstens das von seinen Eltern geerbte schöne Vermögen durch seinen Leichtsinne vergeuden.

Eben dieß bewegte auch die Oberverwaltung des südung. landwirthsch. Bauernvereines ihren Schülern, die die Abendschule besuchen, einige Regeln vorzuschreiben, welche ich vor dem Beginne der Schule ganz kurz in Folgendem der Öffentlichkeit vorlegen will:

Schulordnung.

für die landwirtschaftlichen Fortbildungsschüler.

Jeder Fortbildungsschüler hat sich sowohl in der Schule, als auch außerhalb derselben gegen Jedermann einer wohlgeleiteten Verhaltung zu befleißigen, durch Gehorsam und Fleiß sich auszuzeichnen.

Im besonderen hat derselbe strenge zu beachten:

1. Der Unterricht beginnt mit dem Glockenschlage; deshalb hat sich jeder Schüler pünktlich in der Schule einzufinden.
2. Das Stehen bleiben vor dem Schulhause, sowie das Lärmen außerhalb und innerhalb desselben ist nicht gestattet.
3. Beim Eintritt in das Schulhaus ist die Fußbekleidung gehörig zu reinigen.
4. Jeder Schüler hat reinlich und in anständigen Kleider in die Schule zu kommen.
5. Jeder Schüler hat nach seinem Eintritt in das Klassenzimmer sich auf seinen Platz zu begeben und denselben ohne Erlaubniß nicht zu verlassen.
6. Alle Räume der Schule sind vor jeder Verunreinigung zu bewahren. Das Schul-Inventar ist zu schonen.
7. Das Verzehren von Schwaaren und Näscherien im Unterrichtszimmer ist verboten.
8. Für Schäden und Verunreinigungen, welche nachweisbar durch Fortbildungsschüler an Schulgebäuden, oder an Gerätschaften und Lehrmitteln verschuldet worden sind, hat der Thäter, nach Befund, die ganze Klasse einzustehen.
9. Alle Schüler erheben sich von ihren Plätzen, wenn der Lehrer oder andere die Schule besuchende Personen in die Klasse treten; dasselbe geschieht auch, wenn diese das Lehrzimmer wieder verlassen.
10. Die zum Unterrichte nöthigen Bücher und Schreibmaterialien sind rechtzeitig anzuschaffen und müssen sich stets im guten Zustande befinden.
11. Die etwa aufgegebenen häuslichen Arbeiten müssen sorgfältig angefertigt und pünktlich abgegeben werden.
12. Die Schüler haben den Weisungen ihres Lehrers sofort und unweigerlich Folge zu leisten, auch demselben außerhalb der Schulzeit anständig zu begegnen.
13. Wie beim Kommen, so hat auch beim Fortgehen der Fortbildungsschüler jede Verunreinigung, starkes Auftreten oder überlautes Sprechen innerhalb des Schulhauses, Stehenbleiben in- und vor demselben, sowie Rennen, Pfeifen und alle sonstigen Ungehörigkeiten auf dem Schulwege zu unterlassen.
14. Das Verhalten der Fortbildungsschüler gegen einander sei jederzeit ein freundliches und zuvorkommendes. Etwas Streitigkeiten unter demselben sind, wenn eine gegenseitige gütliche Ausgleichung nicht erfolgt, dem Lehrer, beziehungsweise Leiter vorzulegen.
15. Der Besuch der Schanklokale ist den Fortbildungsschülern nur in Begleitung der Eltern gestattet.
16. Gegen einen unwürdigen Schüler, der sich trotz aller Ermahnungen und Warnungen von Seite des Lehrers durchaus nicht in die

Ordnung der Schule fügen mag, wird mit aller Strenge eingeschritten werden. Nach Befund wird in derartigen Fällen Anzeige an die Eltern erstattet, und derselbe aus der Schule ausgeschlossen.

Levelezés.

Bogojeva, 1896. október 14.

Magyarország Nagyasszonya napja

Bogoján „Magyarország Nagyasszonya“ napján szívmelő ünnepély volt.

Ugyanis: ezen új nemzeti ünnep alkalmával a templom körülben is megtelt az elöljáróság és más buzgó hívők sokaságával. Az iskolás gyermekeknek meg zászló szentelésük levén: testületileg mentek a főavatandó zászló alatt a templomba.

Az isteni tisztelet zamatos magyar egyházi énekek kíséretében véget érven, Sinkó Mihály rk. plébános úr, közs. iskolaszéki elnök beszentelvén a zászlót, a gyermekekhez szólva, megkapó szavakban fejtegette annak jelentőségét hazafiúi és egyházi szempontból. Megható jelenet volt, a mint a beszéd végén fogadást tettek a tanulók, hogy [e keresztrel, koronával s emlékversekkel díszített trikolort látva visszagondolnak e mill. emléknapi, melyen azt fogadták:] hűek maradnak Isten, Király s a Magyar hazához.

Azt hiszem, nem lesz fölösleges e helyen megemlíteni, hogy e nemzeti színű zászlót községünk egy előkelő derék polgára: Szobonya Fábán közgyám, közs. iskolaszéki gondnok mill. kiállítási emlékül hozta az iskolás gyermekeknek.

A tanulók a májusi ünnepélyre közadakozásukból már vettek ugyan egy Magyarország teljes czimerével ellátott trikolort, de ez iskolai profán czélokra használtatik.

Az iskolaszéki gondnok úr ezen általa ajándékozott zászlót egyházi használatra ajánlta fordítani, azért kívánságához képest az iskolaszéki elnök úr az egyházhatóság engedelméből így czélra fel is avatta.

A zászló nemzetiszín esikokkal festett sugár nyélen függ alá, melynek tetejében aransárga kereszt — mint egyházi jelvény — díszelleg e szavak kezdőbetűivel: Isten, Király, Haza!

A zászló mindkét oldalán fehér mezőben a magyar szt. koronát két-két angyal tartja. Egyik oldalán a Vörösmarty Szózat e versszaka olvasható:

„Hazádnak rendületlenül légy híve oh magyar!

Bölesöd ez, majdan sirod is, mely ápol s eltakar.

E nagy világon e kívül nincsen számodra hely.

Áldjon vagy verjen sorskeze: itt élned, halnod kell.“

A másik oldalon pedig ugyancsak Vörösmartytól e magasztos szakasz:

„Szép vagy, oh hon; bérez, völgy változnak gazdag öledben,

Téridet országos négy folyam árja szegi;

Am természettől mindez lelketlen ajándék:

Nagygyá csak fiaid szent akarata tehet.“

Este a „Polgári Olvasókör“-ben az elöljáróság, tantestület és iskolaszék számára bankettet rendezett a zászlót adományozó úr, melyen véletlenségből még a magas kincstár is képviselve lón a mennyiben Hámos kincstári ispán úr is (a bogojai csángók édesapja) jelen volt Apatinból.

A vigan folyt italbéli közgyönyörűséget az éjféli kakasszó oszlatta szét melyen ép oly érdekes, mint jó emlékeket hagyó toasztok hangzottak el.

A változatosságot nagyban fokozták még a magyaros izü kardalok, nemkülönbön a zenészek kedvverítő darabjai.

Gábor Károly.

Gara, 1896. október 19-én.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Hallja kérem a tek. szerk. úr és a kedves olvasó, hogy Bácskaország felső községeiben mily országra szóló dolgok játszódnak le. Sok az újdonság. Azt sem tudom, hogy hol kezdjem. A jég és peronospora által tönkretett szüretünkkel untassam az igen t. olvasót, avagy egy tüzeset által figyelmeztessem a könnyelmű szülőket, hogy rémitsék el gyermekeiket a tüzzel való játszástól; talán a képviselőválasztásoknak szenteljek néhány sort avagy a praemiumok kiosztásáról szólják, melyek a „Bács-Bodrogh vm. gazdasági egyesületének“ kiküldött bizottsága által a lótenyésztés felvirágoztatására és a további buzdításra történtek stb? Kezdem pedig a sort mindjárt a praemiumok kiosztásánál.

A bizottság Latinovits Pál elnökle alatt e hó 11-én vizsgálta meg községünkben a kiállított lovakat. Élénk és nagy volt az érdeklődés különösen községünk részéről, miután ily kitüntetés még bennünket nem ért. Díjazásban részesültek a következő gazdák. Az első díjat 5 drb. 20 koronás aranyat Gatty Mihály (Gara) szép anyakanczája nyerte el. Utána következtek: Thúri Antal (Gara) 4 drb. 20 k., Keiner István, (Gara) 3 drb. 20 k., Majláth István (Ó-Morovicza) 2 drb. 20 k., Till Imre (Katymár), Pencz Antal (Gara,) és Balázs Mihály (Baracska) egy-egy drb. 20 koronással lettek kitüntetve. Egy-egy drb. 10 koronás aranyat kaptak: Heffner Ferencz (Gara,) Karagich Jásó (Gara,) Penninger József (Rigyicza,) Knipf József (Gara,) Máyer Ferencz (Gákova,) Till Imre (Katymár,) Szigeti József (Rigyicza) Karagity Jásó (Gara,) és Hanner József (Csataalja). Az egy és két éves ménék közül az első díjat 1 drb. 20 k. Janics Mihály (Szabadka) gyönyörű ménje nyerte el. A többi pedig a következő sorrendben 1—1 drb 10 koronással jutalmaztattak. Gatty Mihály (Gara,) Heffner József (Gara,) Boldog Imre (Ó-Morovicza,) Eifried Adám (Csataalja,) Majláth István (Ó-Morovicza,) Szalay István (Ó-Morovicza,) és Keiner István (Gara.)

Kitüntető oklevelet nyertek: Neszmírák Mátyás (Stanisits,) Beke Gyula (Stanisits,) Zomboresevits Antal (Gara,) és Sterk Ferencz (Csataalja.) Ezen fentikimutatásból láthatjuk, hogy Garán a lótenyésztés elég jó hírnévnek örvend. Az ó-morovicziaiaknak valóban dicséretükre válik az, hogy öt kiállító közül négyen részesültek „aranyos” kitüntetésben. A praemiumok kiosztása előtt Latinovits elnök úr néhány szóval ecsetelte a lótenyésztés nagy fontosságát és buzdító beszédét körülbelül így végzé be: Gabnapiaczunk ügyis oly mostoha, hogy gazdáink legnagyobb részét mindinkább a tönk szélére sodorja, holott csinos kitartó lovaink jól megfizetve külső országokban is nagyban keresett czikk. Előre tehát gazdák a rendszeres lótenyésztéssel.

Képviselőjelöltet is már láttunk. Latinovits Pál a szabadalvú pártnak jelöltjét fogadtuk mint népszerű és az egész megye által kedvelt ember, igen valószínű, hogy a rigyiczai kerületnek képviselője leend. A garai választók nevében szeretett jegyzőnk, Pencz Ádám üdvözölte.

Szüretünk is már elmúlt. Hej! de szomorú volt. Az új bornak hatása valami borzasztó, valóságos vegyelemzésen megy az ember keresztül. Emlékezik-e még tek szerk. úr ezen régebbi vendégszerető szavakra: „Lányok egy üveg bort és a tisztelendő úrnak egy poharat.” Az idén? Süthetjük a tudományunkat.

Tüziünk is volt. Egy szegény ember házikójára ült a vörös kakas és azt teljesen elhamvasztotta. Odaveszett a napszámban összekapargált téli kenyere is. A szerencsétlenséget a gyermekek okozták, kik nagy élvezettel pattogtatták a közveszélyes pattogó gyufát. Okuljatok szülők!

A viczinális kávédaralónk körül is majd megesett a hiba. Egy hét alatt háromszor követte el merényletet ellene. Az első merényletet egy vaskúti gazdának 2 lova követte el. A pálya oldalán légelésztek a midőn a vasparipa dübörgése őket jó étvágyukban háborgatta. Ép abban a pillanatban a midőn a vonat odaért ugrottak fel a sinekre, hol persze életükkel adóztak. Az egyiket derékon vágta el, a másikat pedig a fejét választotta el a testtől. A második attentatumot egy rigyiczai szegény embernek két riskája követte el, melyek szintén életükkel lakoltak. A domb oldalán lakmároztak, midőn a vonat zakatoló hívása őket a pályatestre csalta. Mire a gépész ezen veszélyes situációt észre vév, már minden késő. A szegény ember két tehénkéje a vonat kerekei alatt egy hústömeggé mörzsolódott össze. Mindkét szerencsétlenségnek okozói maguk a kárvallottak, miután jöszágaik minden felügyelet nélkül kőboroltak a pálya mentén. Mindkét gazdát egy hét alatt nagy szerencsétlenség érte. A vaskúti teljesen leégett, a rigyiczainak pedig „parádés” szobáját minden engedelem nélkül kitisztították. Mily eredeti játéka ez a sorsnak. A harmadik egy valóságos socialista merénylet, melyet a garai suhancok követtek el a vonat

ellen. Egy 15—20 kilós határt jelző követ hengerítették kerekei elé, mely igen könnyen végzetessé válhatott volna. Nem ártana, ha a vonat ily anarchista jelölteknek legalább is a tyúkszemök helyét kissé megnyomta volna, talán megtanulták volna, hogy a gőzös nem azért jön és megy, hogy vele játékot üzenek.

A garai „sveti Luka”-búcsú is elmúlt, mondhatom igen savanyúan. Népünk kevés vendégeikkel együtt másnap úgy nézett ki, mintha az éjszakát legalább is egy kaposztás hordóban töltötték volna.

Egyébként jó egészséget! Üdvözlöt.

Tóth Jenő.

Ujdonságok.

— **Halálozás.** Windisch Károly csendőr őrnagy, Jellmann József apatini jegyző sógora, a kinél súlyos betegségében szeretetteljes ápolásban részesült, meghalt f. h. 16-én. Hogy mily tiszteletben állott a boldogult, megmutatta ama általános részvét, melylyel községünk közönsége nyugvó helyére kísérte. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki. Windisch Károlyné szül. Jellmann Irén. egy gyermeke Windisch Károly, édes anyja özv. Windisch Mártonné szül. Walosek Amália, valamint testvérei Windisch Lotti özv. dr. Biró Józsefné a maguk, egy számos rokonaik és barátaik nevében megtört szívvel tudatják, hogy felejthetetlen és gyengéden szeretett férje, édes-anya, gyermeke és testvérük Windisch Károly m. kir. csendőrőrnagy apatinban folyó évi október hó 16-án esti 8 órakor, a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 48-ik, boldog házasságának 4-ik évében hosszúságos és kínos szenvedés után jobblétre szenderült. Az elhunyt hült tetemei folyó évi október hó 18-án délelőtt 11 órakor fognak az apatini felső temetőbe örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szentmise kedden, október hó 20-án délelőtt fél 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban az Urnak bemutatni. — Kelt Apatinban, 1896. évi október hó 17-én. Béke hamvaira!

— **Tüzeset.** Szónta községben f. hó 17-én délelőtt 10 órakor Szuppek Béla béreslakásnak szolgáló házában tűz ütött ki, mely ezt teljesen elhamvasztotta. A kár jelentéktelen, mert a ház biztosítva volt.

— **Programmbeszédek.** F. hó. 18-án megtartotta kerületünk mindkét képviselő jelöltje Bedő Albert és Dr. Kontur Béla programmbeszédét és pedig Bedő Albert 18-án Bezdán, B. Monostorszegh, Kupuszina és Apatinban. 19-én Pr. Szt. Iván, Sztapár, Doroszló és Szóntán Dr. Kontur Béla csak 18-án bemutatta választóinak programmját Apatin, B. Monostorszegh és Bezdánban. A kerület többi községeit 24 és 25-én látogatja meg.

— **Uj képviselő jelölt.** A kernyai kerület néppárti választói küldöttségigél felkértek Dr. Steecz György tudós plébánosunkat a jelöltség elfogatarára. Dr. Steecz engedett kérelmüknek s programmbeszéde megtartása érdekében még ma és holnap bejárja a kerületet.

— **Választás.** A f. h. 28 megtartandó országos képviselő választásra kerületünkben a választási küldöttség következőleg alakult meg: Elnök: Városvy László (Zombor). Jegyző; Fauszt János (Apatin) II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes vá-

lasztási Elnök: Balázs Vincze (Apatin). Jegyző: Oppenländer Gyula (Apatin). Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási szrendje: 1. Apatin. 2. B. Monostorszegh. 3. Kupuszina. 4. B. Doroszló. A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási szrendje: 1. Ó-Sztapár. 2. Szónta. 3. Bezdán. 4. Prigl-Szt. Iván. A választási küldöttség Helyettes elnökei: Dr. Lang József (Apatin). Dr. Zsubori József (Apatin). Helyettes jegyzői: Milla Márton (Apatin). Bácskai Béla (Apatin).

— **Uj gimnázium Szabadkán.** A szabadkai régi gimnázium rozszant épülete helyett egy új épület építését hagyta jóvá a miniszter, elfogadván Raichl Ferencz földünk pályanyertes tervét. Az új gimnázium a Franke és Engel-féle telken épül, a melyeket 54 ezer forintért vett meg a város.

— **Kitüntetések.** Ó felsége a király Kleiner Lajos kalocsai székesegyházi kánonoknak a saári vagy sármonostori címzetes apátságot, adományozta.

— **A rémi posta.** A temesvári postais és távirdaigazgatóság Rémi községet f. évi november hó 1-jétől a felső-szt. iváni postahivatal kézbesítési kerületébe helyezte át.

— **Hymen.** Palahy Fábrián ó-becsei tanító eljegyezte Körmöczi Ferencz földbirto- kos kedves leányát Teréz kisasszoyt.

— **Tüztöltő ünnep Baján.** A bajai önkéntes tüztöltő testület november hó 8-án tartja meg alakításának negyedszázados jubileumát. Az ünnepély programja az eddigi megállapodás szerint a következő: Reggel 8 órakor ébresztő. Tíz órakor ünnepélyes mise, 12 órakor a megyei tüztöltő szövetség választmányi ülése. Délután két órakor bankett. Délután 4 órakor díszgyakorlat. Este táncmulatság.

— **Eljegyzés.** Ifj. Simonyi Béla katóli tanító jegyet váltott Koncsek Anna kisasszonnnyal Koncsek János csonoplai kántortanító kedves leányával.

— **Templomrabló.** Baján a mult héten a rom. kat. plébánia templom két oltáráról a terítőt a Mária szobor kezéről az olvasót és a Péterfilléreket tartalmazó perzselyt; a szent ferencziek templomából pepig egy oltár terítőt loptak. A tolvajnót a rendőrség kézrekerítette Sumity Magdolna 22 éves szabadkai lakos személyében.

Neuigkeiten.

* **Auszeichnungen.** Das Amtsblatt veröffentlichte insgesamt 183 Auszeichnungen für jene Persönlichkeiten, welche sich um die Organisation und Veranstaltung der Millenniumsausstellung besondere Verdienste erworben haben. Den breitesten Raum nimmt darin die Form der allerhöchsten Anmerkung ein, welche 74 Persönlichkeiten, darunter mehreren Mitgliedern des Episcopats, ferner eine Anzahl von Mitgliedern beider Häuser des Reichstages, sowie den Staatssekretären der ungarischen Ministerien und den Bürgermeistern der Hauptstadt zu Theil wurde.

* **Auszeichnung.** Sr. Majestät verlieh dem Domherrn Ludwig Kleiner den Abt-Titel von Saar.

* **Entzifferung einer Haynald-Gedenktafel.** Am 4. d. M. wurde in Szécsény des Erzbischofs Dr. Ludwig Haynald, Gedenktafel an dem Vaterhause des Verewigten angebracht. Stadtrichter Wilhelm Niedermann feierte in einer Denkrede die außerordentlichen Verdienste Haynald's um das Unterrichtswesen; sodan eiferte der Franziskaner Guardian Franz Arva die zahlreiche Festversammlung zur Liebe für Gott, Vaterland und König an, sowie sie in der Brust Haynald's bis an sein Lebensende gewandelt. Die schöne Feier machte auf alle Theilnehmer tiefen Eindruck.

* **Neuer Abgeordneter-Kandidat.** Die Wähler der Volkspartei des Kernyaer Wahlbezirktes ersuchten durch eine Deputation H. Dr. Georg Steečz unsern gelehrten Pfarrer, er möge die in ihrer Sitzung einstimmig ausgesprochene Kandidation annehmen. Dr. Steečz freute sich über das in ihn gesetzte Vertrauen und nahm die Kandidation dankend an. Heute und morgen wird er seine Programmrede in den einzelnen Gemeinden des Wahlbezirktes abhalten.

* **Programmreden.** Am 18-ten d. M. hielten die Kandidaten unserer Wahlbezirktes Albert Bedö und Dr. Bela Kontur ihre Programmreden. Albert Bedö besuchte am 18-ten die Gemeinden Besdan, Monostorfegh, Kupusin, Apatin und am 19-ten Szt. Ivan, Sztapar, Doroslo, Szonta, Dr. Bela Kontur hingegen am 18-ten Apatin, Monostorfegh, und Besdan. In den übrigen Gemeinden unserer Bezirktes wird er erst am 24-ten seine Rede abhalten.

† **Karl Windisch** Gensdarmier-Major in Preßburg ist den 16-ten Oktober nach langem schweren Leiden, im 4-ten Jahre seiner Ehe, in Apatin bei seinem Verwandten gestorben. Er hinterläßt außer der schwer heimgesuchten Gattin noch ein 3 jähriges liebes Knäblein.

* **Schadenfeuer.** Am 17. d. M. Vormittag 10 Uhr wurde das Berech-Haus des Adalbert Suppek in Szonta vollständig eingeäschert. Der Schaden ist nicht bedeutend, da das Haus versichert war.

* **Von Seite des Comitates** wurde für den Apatiner Wahlbezirk zum Wahlprüfer Ladislaus Wároschky aus Zombor, zum Schriftführer Johann Faust Bürgererschullehrer ernannt. Zum 1. Präses der 2. Abstimmungs-Commission wurde Vinzenz Balásch von Sipek, Waldmeister und zum Schriftführer Julius Oppentänder ernannt. Bei der ersten Stimmen-Abgabs-Commission sind der Reihe nach folgende Gemeinden eingetheilt: Apatin 2. B. Monostorfegh 3. Kupusina 4. B. Doroslo. Bei der 2-ten Commission werden der Reihe nach die Wähler folgender Gemeinden abstimmen: 1. Sztapar 2. Szonta 3. Besdan 4. Prg. Szt. Ivan. Die stellvertretende Präses der Wahl-Commission sind Dr. Josef Lang und Dr. Josef Zsaborj. Schriftführer: Martin Milla und Vácstaj Bela.

* **Feuerwehr-Jubiläumfest in Baja.** Die freiw. Feuerwehr der kön. Freistadt Baja feiert den 8. November den 25 jährigen Bestand in feierlicher Weise. Das Programm der Feierlichkeit lautet: 8 Uhr Früh Tagesweille. Um 10 Uhr feierl. Gottesdienst, 12 Uhr Fest-Sitzung 2 Uhr Bankett und Nachmittag vier Uhr Gala-Übungen, Abends Tanz.

* In Baja hat aus der Pfarrkirche Mag-

dalena Lemity zwei Altar-Tücher, die Büchse mit den Peter-Pfeilige und aus der Franziskaner Kirche ein Altar-Tuch gestohlen. Die Diebin wurde dem Bezirksgericht übergeben.

5399 sz.

tkv. 1896.

Újabb árverési hirdetmény.

Az apatini kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Bruck Mór ügyvéd által képviselt Poriskity szül. Prokosz Anicza végrehajthatónak Franczies Marin B.-Monostorszegi lakós végrehajtást szenvedett ellen 285 frt. tőke és jár. kielégítése miatti ügyében a végrehajtást szenvedett vevén írt, a monostorszegi 1180. sztkvben A. I. 253. hrszám 206. ö. i. szu. ház és beltelek 463 frt. kikiáltási árban B.-Monostorszegen a község házábanál 1896. évi november hó 7. napjának d. e. 10 órakor bir. végrehajtási árverés alá fog bocsájtatni és a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben, és pedig az elsőt egy hó, a másodikat két hó, a harmadikat három hó alatt mindig az árverés napjától számított 5%-es kamattal együtt a zombori kir. adóhivatal mint letétpénztárnál lefizetni és a vétel után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog betudatni.

Apatinban, 1896. évi szept. 22-én.

A kir. jbiróság, mint tkvi hatóság.

Lahner,
kir. albiró.

5201 sz.

tkv. 1896.

Újabb árverési hirdetmény.

Az apatini kir. járásbiróság, mint te-

lekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Tesényi Albert ügyvéd által képviselt B-Bresztováci takarékszövetkezet végrehajtásának Kapp Mátyásné, Schmidt Marianna b.-bresztováci lakós végrehajtást szenvedett elleni 600 frt. tőke s jár. kielégítése miatti ügyében a végrehajtást szenvedett nevén írt a bresztováci 44 sz. betétben A. I. 1-2. sor 1357./1, 1359./2, hrsz. 508 ö. i. sz. ház és beltelek, — 417 bet. kikiáltási árban: — **Bresztovácson a község házábanál 1896 évi október hó 31. napjának d. e. 10 órakor** birói végrehajtási árverés alá fog bocsájtatni s a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt egy hó, a másodikat két hó, a harmadikat három hó alatt mindig az árverés napjától számított 5%-es kamattal együtt a zombori kir. adóhivatal mint letétpénztárnál lefizetni, s a vétel után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az első részletbe fog betudatni.

Apatin, 1896. augusztus hó 29-én.

A kir. jbiróság, mint tkvi hatóság.

Lahner,
kir. albiró.

PICK GÉZA

Hirdetési irodája

Budapest, V., Wurm-utca 3. sz.

leg ontosabban és legolesobban esközül hirdetések az összes bel- és külföldi hirlapok részére.

Fontos. Mint értesülünk egy kiváló fővárosi bankintézet kiterjedt sorsjegy-üzletét városunkra is ki akarja terjeszteni és e célból kiváló erőket keres, figyelmeztetjük tehát t. olvasóinkat a lapunk mai számában megjelent hirdetésre.

Képviselőségek és ügynökségek

törvényesen megengedett

SORSJEGYEKNEK

havi részletfizetésre

való eladására

betölthetők egy elsőrangú bankháznál (résztvénytársaság) magas jutalék és fixum mellett. Ajánlatok „Kiváló erő” jelige alatt

EKGSTEIN BERNÁT

hirdetési irodájába

Budapest, Fürdő-utca 4. sz. intézendők.

Franz Benzinger

Eisen, Spezerei, Farben, Porzellan, Glas, Bilder, Fournire, Galanterie und Kurzwarenhandlung. **Apatin.**

Empfehlte sein gut sortirtes Lager in Schmiede-Eisen aller Sorten, wie auch in Schlosserartikeln, Möbeln und Baubeschläge so auch in Spengler-Bedarfsgegenstände. Gussöfen aller Gattungen. Bauchsägen garantirt das beste bis heute unübertroffen.

Werkzeuge jeder Branche z. B. Hobel jeder Gattung so auch Hobeisen, Breitbeile, Handhageln, steierische Holzhacken & Wagner-Stokhacke Steinzeug für Tischler, Wagner und Zimmermanns-Bedarf vorzüglichste Qualität, Guss- und Blechemail, Porzellan & Steingut-Küchengeschirre in **größer Auswahl**

Tafelglas jede Grösse,

Dunst & Einsud und Hohlglas, so auch Wirth-Glasgeschirre; Fusslampen schönere Sorten Hängelampen und Majolika-Gegenstände; Spiegelglas wie auch Fertige in Ramen. Heilige Bilder in allen denklichen Grössen, und Gattungen, dieselben in Ramen fertig. Auch zuhaben — Goldleisten jedem Wunsch entsprechend. Tischler und Laubsägefournire wie auch Waserl Kapiteler und Aufsätze etc

Zu mässigen Preisen und reeller Bedienung.

Vasuti menetrend. — Eisenbahn-Fahrordnung.

Szabadka Dálja között és vizont. — Zwischen Szabadka und Dalja.
Érvényes 1896 október 1-étől. — Giltig vom 1. Oktober 1896.

Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Az állomás neve Name der Station	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute
A vonat jellege — Zugsgattung				A vonat jellege — Zugsgattung		
Vegyes Gemischt	Személy Personen	Vegyes Gemischt		Vegyes Gemischt	Személy Personen	Vegyes Gemischt
4.50	2.05	6.32	ind. Szabadka erk. ank.	8.43	1.26	10.40
5.20	2.29	7.03	Tavankút	8.13	1.03	10.10
5.49	2.49	7.33	Bajmok	7.51	12.47	9.47
6.28	3.20	8.17	N.-Milities	7.04	12.09	8.58
6.45	3.34	8.34	erk. Zombor ind.	6.46	11.54	8.35
6.55	3.41	8.41	ind. Zombor erk.	6.39	11.47	8.25
7.22	4.02	9.09	Prg.-Szt.-Iván	6.14	11.27	8.00
7.39	4.16	9.27	Szóna	5.56	11.12	7.39
7.54	4.28	9.42	Gombos	6.40	10.59	7.14
9.28	5.25	10.59	Erdőd	4.15	9.59	6.00
9.44	5.37	11.12	erk. Dálja ind.	4.00	9.45	5.45

NB. Az aláhuzott perczek az este 6 tól reggel 6 óráig terjedő időközti jelzik.
NB. Die unterstrichenen Minuten deuten die Zeit von Abend 6 bis Früh 6 Uhr an.

Omnibusközlekedés

Apatinból — Zomborba. Indulás reggel 7 órakor. Zomborból — Apatinba délután 1/5 órakor.

Lapkiadótulajdonos Witzmann József.

Omnibusfahrt

von Apatin nach Zombor täglich in der Früh 7 Uhr. Von Zombor zurück 1/4 5 Uhr Nachmittags.

Soeben ist erschienen der so schnell beliebt gewordene:

„Südung. Bauernkalender.“

Dieser Kalender ist ein echtes Familienbuch, welches in keinem Hause fehlen sollte. Derselbe enthält eine große Anzahl schöner Bilder, z. B. ein prächtiges Farbenbild „Das christliche Bauern-

haus, in welchem der Segen Gottes walte.“ Der Festzug am 8. Juni d. J. in Budapest. Die Königin von Bulgarien und der kleine Boris. Erzherzog Karl Ludwig und Salvator. Das neueste Bild unseres erlauchten Königs. Der Schah von Persien. Die Krönung des russischen Kaisers in Moskau. Dr. Röntgen. Die Gefangennahme des Kasseneinbrechers Papakosta und noch viele, viele andere schöne Bilder mit recht lehrreichen und unterhaltlichem Inhalte. Der Kalender ist steif gebunden, mit Leinwandrücken, über 200 Seiten stark und kostet bloß 35 Kr. per Stück. Kreditfähige Wiederverkäufer erhalten schönen Rabatt. Zu beziehen durch die Administration „Der Ungarische Landwirth“, Temesvár.

Fahrplan

der Passagier-Schiffe:

Thalfahrt:

Sonntag und Mittwoch 7 Uhr 20 Minuten Vormittag.

Bergfahrt.

Sonntag und Donnerstag 7 Uhr 45 Minuten Abends.

Szavadill József nyomása Apatin.